

JORDBRUKETS
MILJÖ-
SPECIALSTÖD

Anläggning och skötsel av mångfunktionell våtmark

 Mavi

2009

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling:
Europa investerar i landsbygdsområden

Jordbrukets miljöstödsystem baserar sig på Rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden (landsbygdsfonden) för landsbygdsutveckling. Finlands miljöstödsystem omfattar programspe-rioden 2007–2013. Enligt det program för utveckling av landsbygden i fasta Finland som statsrådet godkände i augusti 2006 finansierar EU 28 % av miljöstödet kostnader under den här programperioden.

Jordbrukets miljöstöd syftar till att jordbruks- och trågårdspan-duk-tion idkas hållbart så att produktionen belastar miljön mindre än för närvarande, att naturens mångfald och bevarandet av lantbrukets kul-turlandskap säkras och att förut-sättningarna för idkandet av produktionen förblir goda även på lång sikt.

Jordbrukets miljöstöd indelas i bas- och tilläggsåtgärder som är avsedda för alla jordbrukare och kompletterade avtal om specialstöd som förutsätter effektiva åtgärder för miljöskydd och miljövärd.

Specialstödsavtal är:

- anläggning och skötsel av skydds-zoner
- skötsel av mångfunktionell våtmark
- åkerodling på grundvattenområden
- metoder för hantering av avrinningsvattnet (tre typer)
- ekologisk produktion
- ekologisk husdjursproduktion
- skötsel av vårdbiotoper
- främjande av naturens och land-skapets mångfald
- uppfödning av lantraser
- odling av ursprungssorter
- effektiviserad minskning av när-ingsbelastningen
- placering av flytgödsel i åker
- långvarig vallodling på torvåkrar.

Miljöstödsystemet kompletteras av stödsystemet för icke-produktiva investeringar som infördes år 2008. Med hjälp av det nya systemet är det möjligt att anlägga mångfunk-tionella våtmarker och genomföra inledande röjning och inhägning av värdefulla vårdbiotoper. Också regi-strerade föreningar kan beviljas stöd för icke-produktiva investeringar och ingå avtal om miljöspecialstöd för skötsel av vårdbiotoper eller mångfunktionella våtmarker. EU finansie-rar 45 % av stödet till föreningar.

Mångfunktionella våtmarker på jordbruksområden

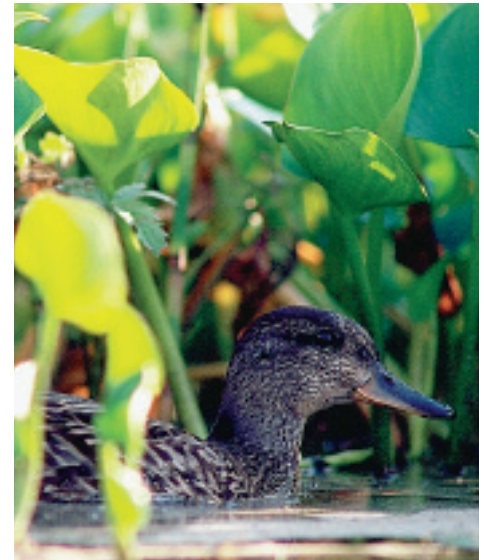
Jordbruket har under olika tider förändrat vattendragens naturtillstånd på många sätt, bl.a. vattenkvaliteten samt fårorens och strandzonernas form och växtlighet. Den belastning på vattendra-gen som orsakas av odling har ökat och dräneringsåtgärderna, såsom grävning av fåror, uträkning av krökar och röjning har ökat erosionen och utarmat vattenmiljön. Dräneringen har även minskat de våtmarker och översvänningsområden som hörde samman med vattendragen och de naturliga fåroarna. Ett allmänt mål för sköt-seln av lantbruksmiljön är att minska de skadliga verkningar som produktions-verksamheten har på vattenmiljön och att återskapa den biologiska mångfalden och viktiga landskapsvärden.

Behov och metoder för att hantera avrinningsvattnet från odlingsområden

Ur miljös synvinkel är det viktigaste att ändra produktionsverksamheten i sådan riktning att den belastar miljön mindre. Dessutom kan man genom rätt hantering av avrinningsvattnet från fälten minska den belastning som inte kunnat hejdas eller stoppas på fältet och som förts iväg med avrinningsvattnet mot vattendragen.

Metoder för att förbättra vattendragens tillstånd är bland andra:

- Odlingsåtgärder, såsom ökning av det vintertida vegetationstäcket, rationell gödsling och istandsättande av gödsel-lager med vilka man kan hindra jord-partiklar och näringsämnen från att ta sig ut i vatten.
- Skyddszoner med vilka man minskar erosionen på branta och översväm-made strandåkrar och stoppar jordpartik-lar från ovanförliggande åkrar.
- Anläggning och skötsel av våtmarker, sedimenteringsbassänger och bot-tentrösklar. Med hjälp av dessa är det

Kari Koskela/Kuvalliteri

Grunda våtmarker är lämpliga mat- och häckningsplatser för många and-fåglar.

möjligt att hejda en del av de fasta partiklar som hamnat i vattnet. Med till-räckligt stora våtmarker är det också möjligt att avlägsna eller hålla kvar när-ingsämnen som löst sig i vattnet.

- Återställande av översvämmede områ-den. Med hjälp av detta ökar man ge-nomströmningstiden i vattendraget under översvämningen, hejdar fasta partiklar i vattendraget och ökar vattenna-turens mångfald.
- Återskapande av vattendrag, till exem-pel återställande av fårorens meandering (slingrighet) eller diversifiering av fårans struktur, med vilken man förbättrar vat-tendragets egen reningsförmåga och ökar vattennaturens mångfald och kul-turlandskapets värde.

Våtmarker, sedimenteringsbassänger och översvänningsområden i vattenvården

Våtmarkerna renar avrinningsvattnet på många sätt. Vattenlevande mikrober om-vandlar kvävet i vattnet och bottensedi-

mentet till gasform, varvid det frigörs till luften i form av ofarlig kvävgas. Växtligheten i våtmarken utnyttjar de näringsämnen som löst sig i vattnet, dvs. fosfor och kväve. När vattnets strömningshastighet minskar tillräckligt sedimenterar det fasta materialet på våtmarkens botten. Samtidigt lagras de näringsämnen (främst fosfor) som varit bundna till det fasta materialet i våtmarkens bottenskikt.

Med sedimenteringsbassänger strävar man främst efter att sedimentera de fasta partiklar som erosionen tagit med sig. Sedimenteringen baserar sig på att vattnet strömmar långsammare och virvelbildningen avtar. Ju längre vattnet dröjer i bassängen, desto finare jordpartiklar hinner sedimentera. Till jordpartiklarna som avlagras på botten finns näringsämnen bundna, speciellt fosfor. Ler- och mjälpartiklar sedimenterar vanligen bara om de består av aggregerade gryn med många partiklar. Sedimenteringsbassängerna minskar i allmänhet inte halten av fosfor och kväve som har löst sig i vattnet.

Översvämningssområden påverkar vattnet på samma sätt som våtmarkerna. När en bäck eller å strömmar över sina bräddar ökar vattendragets vattenvolym, varvid vattnets strömningshastighet sjunker. När strömningshastigheten minskar sedimenterar de fasta partiklarna på översvämningssområdet. Om fast material avlagras regelbundet uppstår en speciell jordmån.

Andra fördelar med våtmarker

Som bäst ger skötseln av våtmarker, sedimenteringsbassänger och översvämningssängar många miljöfördelar. Våtmarker, sedimenteringsbassänger och översvämningssängar ger liv åt landskapet och ökar naturens mångfald, till exempel faunan och florans. De ger vattenfåglar nya häckningsplatser och ökar bäckvattendragens betydelse som leder längs vilka organismer kan förflytta sig. Samtidigt främjar de vilt-, fiskeri- och kräftushållningen. Bassängerna är i sig utmärkta reservoarer för bevattningssvatten.

Hannele Partanen

Då våtmarken anlagts har man utgått från de möjligheter terrängen ger. Våtmarken har gjorts så stor som det rimligen varit möjligt.

Definitioner

Våtmark är en del av ett dike, en bäck, en å eller ett vattendrag och dess strandområden, som minskar belastningen på vattendragen och största delen av året ligger under vatten och hålls våt även den övriga tiden. En våtmark anläggs vanligen med en fördämning. Typiskt för våtmarker är att de har vatten- eller våtmarksväxtlighet. Det passar bra att ansluta ett område med öppen vattenyta och större vattendjup till våtmarken.

Sedimenteringsbassäng är en vattenbassäng som grävts ur eller dämats upp i anslutning till ett dike eller bäck. Sedimenteringsbassängens huvudsakliga uppgift är att samla upp de jordpartiklar vattnet fört bort från åkrar och dikesnät och förhindra att de slipper ut i vattendragen.

Avrinningsområdet för en sedimenteringsbassäng eller våtmark är hela det område från vilket vattnet samlas till dessa.

Skötselområde är ett område, liknande en skyddszon, som finns invid våtmarken eller sedimenteringsbassängen och som behövs för att regelbundet kunna sköta området.

Översvämningssområden är låglänta strandområden invid strömmande vattendrag, som regelbundet översvämmas. Översvämningssområdena består av öppna översvämmade ängar och översvämmade skogar med trädbestånd och buskar. Till översvämningssområdena kan även höra delar av vattendraget som avsnörts från resten av vattendraget.

Med **återställning av översvämningssområden** menas att man restaurerar eller återställer sådana översvämningssområden som genom tidigare torrläggningssåtgärder har försvunnit, eller vars översvämningar har minskat.

Med **återställning av ett vattendrag** menas att man återställer naturförhållandena i ett vattendrag så att de påminner om vattendrag i naturtillstånd inom samma område.

Med **restaurering av vattendrag** menas genomförande av sådana åtgärder som syftar till att allmänt förbättra kvaliteten på vattnet i vattendraget och naturförhållandena.

Anläggning av mångfunktionell våtmark

Stöd för icke-produktiva investeringar för att anlägga våtmark

Miljöstödssystemet kompletteras av systemet med stöd för icke-produktiva investeringar, som infördes 2008. Genom det nya stödet är det möjligt att finansiera anläggningen av mångfunktionell våtmark under programperioden 2007–2013. Projekt för anläggning av våtmark ska genomföras i enlighet med en godkänd plan inom två år från det att stödet beviljades. När projektet har slutförts ska ett avtal om miljöspecialstöd för jordbruket som gäller skötsel av mångfunktionell våtmark ingås för objektets vidkommande.

Områden som kan få stöd för anläggning av våtmark

Stöd för icke-produktiva investeringar för att anlägga mångfunktionell våtmark kan beviljas för sådana objekt där åkrarna utgör över 20 procent av vattendragets eller utfallsdikets ovanförliggande avrinningsområde. Om de våtmarker som ska anläggas bildar en projekthelhet bedöms

andelen på 20 procent utifrån projekthelheten. Våtmarkens areal, inklusive översvämningssområdena, ska utgöra minst 0,5 procent av det ovanförliggande avrinningsområdets areal. En enskild areal ska vara minst 0,05 hektar och arealen för hela projektet ska sammanlagt vara minst 0,30 hektar. Till våtmarksprojektets totala areal räknas förutom vatten- och översvämningssområden också vallar och det kantområde som behövs för skötseln.

Stöd kan beviljas i avrinningsområdena för åar och älvar som mynnar ut i Finska viken, Skärgårdshavet och Bottenhavet eller för sjöar där det är möjligt att avsevärt minska den vattendragsbelastning som jordbruket orsakar och att öka naturens mångfald i jordbruksområdena samt att främja vilt-, fiskeri- och krafthushållningen. Stöd kan också beviljas för anläggning av våtmark på någon annan plats som är ändamålsenlig i naturhänseende och från miljövärdssynpunkt, om detta anses behövligt i en översiktsplan som utarbetats eller godkänts av

På en översvämningssäng utvecklas en varierande växtlighet, som bejdar vattenströmningen.

Jukka Jormola

den regionala miljöcentralen och om det därigenom är möjligt att avsevärt minska den vattendragsbelastning som jordbruket orsakar och att öka naturens mångfald i jordbruksområdena samt att främja vilt-, fiskeri- och kräftushållningen.

Anläggning av våtmark

Mångfunktionella våtmarker för vilka stöd för icke-produktiva investeringar beviljas ska anläggas på naturligt lämpliga platser på åker, på åkerkanter eller på skogsmark, på åkrar som tenderar att översvämmas eller på invallade torrlägningsområden. Våtmarken ska i första hand anläggas genom uppdämning. I våtmark som anläggs ska det finnas ett djupare vattenområde där de fasta partiklarna sedimenterar och som kan tömmas på slam som samlats där. Kantområden som är tillräckligt stora med tanke på skötseln ska höra till en våtmark.

Projekt som förbättrar fårornas naturtillstånd kan genomföras genom att översvämningsområden återskapas, flera små våtmarker anläggs eller bottenrösklar byggs. I de här projekten ska man se

till att fårorna skyddas mot erosion, plantera växtlighet, göra bäckarna slingrigare eller förbättra fårornas mångformighet som livsmiljö för fiskar och kräftor.

Besittning av ett våtmarksområde

Ett objekt, för vilket stöd för icke-produktiva investeringar för att anlägga våtmark betalas ska vara i den sökandes besittning under hela den tid anläggningsprojektet genomförs samt också under giltighetstiden för det avtal om miljöspecialstöd för skötsel av våtmark som det förutsätts att sökanden ingår efter anläggningsprojektet. Om området är arrenderat ska till ansökan fogas en kopia av arrendeavtalet eller av något annat avtal som gäller under hela den tid då våtmarken anläggs och avtalet om skötsel av området är i kraft.

Vem kan ansöka om stöd för att anlägga våtmark?

En jordbrukare eller en registrerad förening kan ansöka om stöd för icke-produktiva investeringar för att anlägga

Våtmarker och sedimenteringsbassänger erbjuder viloplatsen även för flyttfåglar.

mångfunktionell våtmark. Jordbrukaren eller trädgårdsodlaren eller dennes maka eller make ska vara minst 18 år men inte över 65 år vid utgången av året före det år då förbindelsen om anläggning av våtmark ingås. Ålderskravet gäller inte ett offentligt samfund, en förening, en stiftelse, en skollägenhet eller en fångellägenhet.

Av den som ansöker om stöd för icke-produktiva investeringar krävs inte att han eller hon ingår en förbindelse om basåtgärder i samband med miljöstödet. Inte heller är det ett villkor för erhållandet av stöd att tvärvillkoren iakttas. Efter att anläggningsprojektet slutförts ska ett avtal om miljöspecialstöd för jordbruket som gäller skötsel av våtmarken ingås. Då ska jordbrukaren ändå både iakttas avtalsvillkoren och ingå en förbindelse avseende basåtgärder i samband med miljöstödet, och det förutsätter att också tvärvillkoren iakttas. Registrerade föreningar ska iakttas tvärvillkoren på det område som avtalet omfattar.

Ansökan om stöd

Ansökan om stöd för icke-produktiva investeringar för att anlägga mångfunktionell våtmark (blankett nr 195/jordbrukare eller 195B/registrerad förening) lämnas in till den arbets- och näringscentral (nedan TE-central) inom vars verksamhetsområde våtmarken anläggs. Ansöknings-tiden fastställs årligen och meddelas särskilt.

Hur fastställs stöden?

Stöd för icke-produktiva investeringar för att anlägga mångfunktionell våtmark kan betalas till högst 4000 euro per hektar våtmarksområde. Stödet betalas på basis av godkända kostnader, inkomstbortfall och den nytta som erhålls från området. Som utredning över att utgifterna är faktiska och betalda gäller kopior av verifikaten som fogas till ansökan om utbetalning.

Kostnader som uppstår i samband med anläggning av våtmark och ersätts är bl.a. kostnader för avlägsnande av yttjord och växtlighet från våtmarksområdet, slutdeponering av avlägsnad jord, utformning av våtmarksområdet och uppförande av konstruktioner i våtmarksområdet

samt kostnader för plantering och besättning av växtlighet.

Hurdan ska planen vara?

För att stöd för icke-produktiva investeringar ska kunna beviljas för anläggning av mångfunktionell våtmark krävs det att en lämplig plan fogas till ansökan. Planen ska innehålla

- en allmän beskrivning av projektet och projektets mål
- specificerade uppgifter om sättet och tidpunkten för genomförande av projektet
- uppgifter om dem som deltar i projektets genomförande, om dem som ansvarar för genomförandet och finansieringen och om eventuella avtalsarrangemang samt utredning om ägande- och besittningsrätten till våtmarksområdet
- ett kostnadsförslag för projektet jämte kostnadsspecificering och finansieringsplan
- en lägeskarta över projektet
- en karta över planeområdet, konstruktions- och genomskärningsritningar som gjorts utgående från terrängmätning; om fåran muddras eller fördjupas bifogas en genomskärningsritning till planen
- en utredning om åkrarnas andel av avrinningsområdet
- en utredning om våtmarkens areal och om arealens storlek i förhållande till det ovanföriggande avrinningsområdets areal
- en utredning om åtgärderna för anläggning av våtmark: ledning av vatten, dammens plats, uppdämningshöjd och uppdämningens verkningar på kringliggande områden, avlägsnande av yttjord och grävmassornas placering
- en utredning om vallar, djupa partier, uddar, holmar och vegetationszoner på våtmarksområdet
- en översiktlig utredning om vilka skötselåtgärder som vidtas efter att våtmarken anlagts: avlägsnande av slam och eventuell vegetation och istandsättning av konstruktioner
- en utredning om vilka verkningar projektet har på dräneringssituationen i fråga om åkrar som odlas utanför våt-

marksområdet eller på annan markanvändning

- de myndighetstillstånd som krävs för att genomföra projektet.

Begäran om utlåtande

TE-centralen ska begära ett utlåtande hos miljöcentralen, och i fråga om en registrerad förening också hos den lokala Leader-aktionsgruppen, om ansökan om stöd för icke-produktiva investeringar för att anlägga mångfunktionell våtmark.

När får man det beviljade stödet?

Stödet för icke-produktiva investeringar för att anlägga våtmark betalas ut två gånger per år utifrån de faktiska kostnaderna och på basis av en särskild ansökan (blankett nr 197A/jordbrukare eller 197B/registrerad förening).

Anmälan om förändringar

Sökanden ska omedelbart och senast inom 10 arbetsdagar underrätta den TE-central som beviljat stödet om förändringar som gäller sökanden eller den verksamhet för vilken stöd beviljats.

Hur övervakas förbindelsevillkoren?

TE-centralen kontrollerar iakttagandet av förutsättningarna och villkoren för beviljande, utbetalning och användning av stödet. En stödtagare som är föremål för

Kari Koskela/Kuvaliieri

Säv längs kanten på våtmarker är en trygg miljö för sävsångaren.

kontroll är skyldig att utan ersättning lämna alla uppgifter som behövs för att kontrollen ska kunna utföras.

Skötsel av mångfunktionell våtmark

Miljöspecialstöd för skötsel av våtmark

Under programperioden 2007–2013 kan de kostnader som skötseln av multifunktionell våtmark orsakar kompenseras genom miljöspecialstöd för jordbruket. Ersättningen betalas på basis av den areal som täcks av en våtmark, en sedimenteringsbassäng eller en översvämningsäng samt de kantområden som behövs för skötseln. Stödbeloppet är beroende av de kostnader som skötselåtgärderna orsakar och eventuella inkomstbortfall. Avtalen om miljöspecialstöd är 5- eller 10-åriga och avtalsperioden börjar 1.10. En ny avtalsperiod kan börja 1.5 i fråga om objekt vars motsvarande avtalsperiod för specialstöd är på väg att löpa ut.

Områden som kan få specialstöd för skötsel av våtmark

Områden som har anlagts med hjälp av stöd för icke-produktiva investeringar kan få miljöspecialstöd. Också våtmarker och sedimenteringsbassänger som anlagts tidigare inom ramen för miljöstödsystemet för jordbruket kan omfattas av ett skötselavtal efter det att det motsvarande tidigare avtalet om specialstöd har löpt ut. En våtmark och sedimenteringsbassäng som omfattas av avtalet kan ha anlagts också med annan finansiering än sådan som hör ihop med miljöstödsystemet.

Specialstöd kan beviljas i avrinningsområdena för åar och älvar som mynnar ut i Finska viken, Skärgårdshavet och Bottenhavet och för sådana sjöar där det är möjligt att avsevärt minska jordbrukets belastning på vattendragen, öka naturens mångfald i jordbruksområdena och främja vilt-, fiskeri- och kräffthushållningen.

Specialstöd kan beviljas bara i fråga om områden där åkrarna utgör mer än 20 % av vattendragets eller utfallsdikets avrinningsområde. En enskild areal som utgör åker eller något annat kan godkännas ingå i ett avtal om specialstöd, om den är minst 0,05 hektar. Avtalsarealen ska vara

minst 0,3 hektar. Den åkerareal som ansökan om avtal gäller ska vara stödberättigande inom miljöstödet.

Avtalsområdet för skötsel av våtmark i ett avtal som en registrerad förening söker ska vara beläget på ett område där den lokala Leader-aktionsgruppens utvecklingsplan tillämpas.

Skötsel och underhåll

Våtmarker, sedimenteringsbassänger, bottendammar och bottentrösklar kräver regelbunden skötsel och regelbundet underhåll. Skötselåtgärder är bl.a. borttagning av slam, underhåll av konstruktioner samt slätter eller betesgång på våtmarken och i dess kantområden.

Från mynningarna på de diken som leder vatten till våtmarken måste sedimenterat slam avlägsnas varje år. Om våtmarken har ett område med djupare vatten, måste också den mängd slam som ansamlas på dess botten följas upp på våren och på hösten. Vid behov avlägsnas slammet med grävmaskin eller slampump. Slammet kan spridas på åkern. Sedimenteringsbassänger måste tömmas senast när slammet i dem börjar störa bassängens funktion. Mängden slam som ansamlats på bassängbotten måste kontrolleras åtminstone en gång om året. I samband med bottentrösklar är lagringsvolymerna små, och det finns en stor risk för att sedimenterade jordpartiklar sätts i rörelse. Bottentrösklar samlar slam så småningom, varför det kan vara nödvändigt att rensa fåran med några års mellanrum.

Det är skäl att kontrollera dammkonstruktionernas funktion, hållbarhet och skick regelbundet årligen, på våren och på hösten. Små dammläckor leder snabbt till ett stort sidoflöde som snabbt försvagar våtmarkens och sedimenteringsbassängens effekt. Det är skäl att hålla ett öga på dammvallar på sommaren, i synnerhet efter kraftiga regn. Under de första åren är det skäl att också kontrollera markkonstruktionerna eftersom de sjunker efter att våtmarken anlagts. Man

Ari Turtoila

måste också hålla ett öga på att stenläggningarna hålls på plats.

Man försöker bibehålla våtmarkens växtlighet mångsidig genom skötselåtgärder. Växtligheten i våtmarken och det omgivande icke odlade skötselområdet slås årligen så att våtmarken inte växer igen. Slåttern kan utföras gradvis i olika delar av våtmarken för att växtlighetens mångfald ska bevaras. Slätteravfallet bör föras bort från våtmarksområdet. Den växtmassa som bärgats i samband med skötselåtgärderna kan utnyttjas. Skötseln av växtligheten kan också utföras genom betesgång, om vattenskyddet inte utgör ett hinder för detta. I fråga om en nyanlagd våtmark är slåtter oftast inte nödvändig, men senare är denna åtgärd viktig. Trädbestånd och buskage kring våtmarken ska gallras vid behov. Om våtmarken har anlagts i ett skogsbryn behöver trädbeståndet vanligen inte tas bort.

Vem kan ansöka om stöd för skötsel av våtmark?

En jordbrukare eller en registrerad förening kan ansöka om avtal om miljöspe-

cialstöd för skötsel av mångfunktionell våtmark. Jordbrukaren eller trädgårdsodlaren eller dennes maka eller make ska vara minst 18 år men inte över 65 år vid utgången av året före det år då avtalet om miljöspecialstöd för skötsel av mångfunktionell våtmark ingås. Ålderskravet gäller inte ett offentligt samfund, en förening, en stiftelse, en skollägenhet eller en fängelselägenhet.

Jordbrukaren ska under hela förbindelseperioden odla minst tre hektar åker som är stödberättigande inom miljöstödet eller, i fråga om en trädgårdslägenhet, minst en halv hektar stödberättigande åker där det odlas trädgårdsgrödor.

Ingåendet av avtal kräver att jordbrukaren har förbundit sig eller förbinder sig vid systemet med miljöstöd. Om jordbrukarens förbindelse om basåtgärder i samband med miljöstödet löper ut under avtalsperioden måste jordbrukaren förbinda sig på nytt vid systemet med miljöstöd.

För att en registrerad förening ska kunna ingå avtal om specialstöd som gäller skötsel av våtmark krävs det att den

När bassängdelen i våtmarken blir grundare måste man åtminstone då och då avlägsna det slam som samlats vid utloppet.

lokala Leader-aktionsgruppen förordar att avtalet godkänns. Den registrerade föreningen ska iakttä tvärvillkoren på det område som avtalet om specialstöd omfattar.

Ansökan om stöd

Ansökan om avtal om specialstöd för skötsel av mångfunktionell våtmark (blankett nr 262/jordbrukare eller 262B/registrerad förening) lämnas in till TE-centralen. Jordbrukaren lämnar in ansökan till den TE-central inom vars verksamhetsområde gårdens driftscentrum eller produktionsbyggnad finns, och en registrerad förening lämnar in ansökan till den TE-central inom vars verksamhetsområde det område som ansökan omfattar finns. Ansökningstiden infaller en gång om året, på våren.

Hur fastställs stöden?

Miljöspecialstöd för skötsel av mångfunktionell våtmark betalas på basis av godkända kostnader, inkomstbortfall och den nytta som erhålls från området. Det maximala stödbeloppet som inte kan överskridas uppges i avtalsvillkoren.

Som kostnader kan beaktas utarbetandet av en skötselplan för våtmarken, de arbetskostnader som förändring av skötseldagboken orsakar, uppföljning av konstruktionernas skick, övervakning av slamansamlingen, avlägsnande och bortförande av slammet samt slätter och bortförande av vegetationen i våtmarken och det omgivande icke odlade skötselområdet.

Hurdan ska planen vara?

Ett krav för beviljande av specialstöd för skötsel av våtmark, sedimenteringsbassäng och översvämningssområde är att det har gjorts upp en separat plan över skötselåtgärderna och att planen har fogats till ansökan om avtal. Av planen ska framgå bl.a. följande:

- en generell beskrivning av projektet och dess mål
- en karta över planeområdet där de basskiften som ansökan omfattar har märkts ut
- specificerade skötselåtgärder
- en årlig tidsplan för genomförandet
- en redogörelse för på vilket sätt åtgärderna främjar uppnåendet av målen

- en bedömning av projektets verkningar på miljön eller landskapet
- en kalkyl över projektets årliga kostnader och en uppskattning av nytta/inkomstbortfallet
- en kopia av skötseldagboken för den tidigare avtalsperioden, om området eller en del av det har omfattats av ett avtal tidigare.

Exempel på underlag för beskrivning av planen finns (endast på finska) på Finlands miljöcentralers webbplats www.ymparisto.fi/los/maatalous.

Våtmarken, sedimenteringsbassängen eller översvämningssområdet kan ligga inom flera markägares område. Då måste markägarna ingå ett inbördes avtal om ansvars- och kostnadsfördelningen vid skötseln av bassängen eller våtmarken. Den gemensamma planen och det inbördes avtalet måste fogas till ansökan.

Uppgifter om avtalet och begäran om utlåtande

Avtalet om miljöspecialstöd för skötsel av mångfunktionell våtmark sänds för kännedom till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet och den regionala miljöcentralen. Miljöcentralen ger också ett utlåtande om ansökan innan avtalet ingås. En registrerad förenings ansökan går dessutom på remiss till den lokala Leader-aktionsgruppen.

När får man det beviljade stödet?

Man måste ansöka om utbetalning av specialstöd årligen. Det gör man i den årliga ansökan om arealstöd (blankett nr 101B). En registrerad förening måste ansöka om utbetalning av specialstöd hos TE-centralen under tiden för ansökan om arealstöd. Specialstödet utbetalas årligen tidigast i september.

Skötseldagbok

Till ansökan om specialstödsavtal om skötsel av mångfunktionell våtmark ska det fogas en skötseldagbok eller en dagbokskopia över skötseln av våtmarken och sedimenteringsbassängen, om man ansöker om ett avtal för en våtmark som redan tidigare har omfattats av ett avtal om specialstöd.

En skötseldagbok ska föras över avtalsområdet. I den antecknar man skiftets namn, signum och areal. I den antecknas också årligen uppgifter om de åtgärder som genomförts i området, tidpunkten för genomförandet och verkningarna på miljön. De saker som antecknas kan vara till exempel

- borttagning av slam, dammskötselåtgärder
- eventuell slätter och betesgång
- skyddsåtgärder för stränder och fåror
- förnyelse av vegetation samt röjningar.

Anmälan om förändringar

Sökanden ska omedelbart och senast inom 10 arbetsdagar underrätta den TE-

central som ingått avtalet om förändringar som gäller sökanden och gården/avtalsarealen eller den verksamhet för vilken stöd beviljats.

I avtalsvillkoren berättas mer om hur man ändrar, överför och frånträder ett avtal.

Hur övervakas avtalsvillkoren?

TE-centralen kontrollerar iakttagandet av förutsättningarna och villkoren för beviljande, utbetalning och användning av stödet. En stödtagare som är föremål för kontroll är skyldig att utan ersättning lämna alla uppgifter som behövs för att kontrollen ska kunna utföras.

TILLÄGGSUPGIFTER

Arbets- och näringscentralerna tfn 010 19 1450

Birkalands TE-central

Kauppakatu 4, PB 467, 33101 Tammerfors

Egentliga Finlands TE-central

Bangårdsgatan 36, PB 592, 20101 Åbo

Kajanalands TE-central

Kalliokatu 4, 87100 Kajana

Lapplands TE-central

Ruokasenkatu 2, 96200 Rovaniemi

Kontoret i Kemi

Asemakatu 19, 94100 Kemi

Mellersta Finlands TE-central

Cygnæuksenkatu 1, PB 44,
40101 Jyväskylä

Norra Karelens TE-central

Kauppakatu 40 B, PB 8, 80101 Joensuu

Norra Savolax TE-central

Käsityökatu 41, PB 2000, 70101 Kuopio

Norra Österbottens TE-central

Viestikatu 1, PB 86, 90101 Uleåborg

Kontoret i Ylivieska

Valtakatu 4, PB 103, 84101 Ylivieska

Nylands TE-central

Magistratsporten 2, PB 15,
00241 Helsingfors

Satakuntas TE-central

Yrjönkatu 20, PB 266, 28101 Björneborg

Sydöstra Finlands TE-central

Salpausselänkatu 22, PB 1041,
45101 Kouvola

Kontoret i Villmanstrand

Kauppakatu 40 D, 53100 Villmanstrand

Södra Savolax TE-central

Mikonkatu 3 och 5, PB 164,
50101 S:t Michel

Södra Österbottens TE-central

Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki

Tavastlands TE-central

Rauhankatu 10, 15110 Lahtis

Kontoret i Tavastehus

Raatihuoneenkatu 11, 13100 Tavastehus

Österbottens TE-central

Hovrättsplanaden 19 A, PB 131,
65101 Vasa

Karlebyenheden

Ristrandsgatan 1, PB 240, 67101 Karleby

Jord- och skogsbruksministeriet, enheten för stödpolitik

PB 30, 00023 Statsrådet
tfn. (09) 16001

Regionala miljöcentraler

Birkalands miljöcentral

Yliopistonkatu 38 PB 297, 33101 Tammerfors
tfn. 020 610 104

Kajanalands miljöcentral

Kalliokatu 4, PB 115, 87101 Kajana
tfn. 020 610 112

Lapplands miljöcentral

Hallituskatu 5, PB 8060, 96101 Rovaniemi
tfn. 020 610 113

Mellersta Finlands miljöcentral

Ailakinkatu 17, PB 110, 40101 Jyväskylä
tfn. 020 610 110

Norra Karelens miljöcentral

Torikatu 36 A, PB 69, 80101 Joensuu
tfn. 020 610 108

Norra Savolax miljöcentral

Sepänkatu 2 B, PB 1049, 70101 Kuopio
tfn. 020 610 107

Norra Österbottens miljöcentral

Veteraanikatu 1, PB 124, 90101 Uleåborg
tfn. 020 610 111

Nylands miljöcentral

Stingsgatan 14, PB 36, 00521 Helsingfors
tfn. 020 610 101

Sydvästra Finlands miljöcentral

Självständighetsplan 2, PB 47, 20801 Åbo
tfn. 020 610 102

Satakunda filial i Björneborg

Valtakatu 6, 28100 Björneborg
tfn. 020 610 102

Sydöstra Finlands miljöcentral

Kauppamiehenkatu 4, PB 1023, 45101 Kouvola
tfn. 020 610 105

Kontoret i Villmanstrand

Laserkatu 6, 53850 Villmanstrand
tfn. 020 610 105

Södra Savolax miljöcentral

Jääkäriinkatu 14, 50100 Mikkeli
tfn. 020 610 106

Tavastlands miljöcentral

Birger Jaarlin katu 13, PB 131,
13101 Tavastehus
tfn. 020 610 103

Kontoret i Lahtis

Vesijärvenkatu 11 A, PB 29, 15141 Lahtis
tfn. 020 610 103

Västra Finlands miljöcentral

Skolhusgatan 19, PB 262, 65101 Vasa
tfn. 020 610 109

Kontoret i Karleby

Torggatan 40, PB 77, 67100 Karleby
tfn. 020 610 109

Kontoret i Seinäjoki

Torikatu 16, PB 156, 60101 Seinäjoki
tfn. 020 610 109

Miljöministeriet

Kaserngatan 25, PB 35, 00023 Statsrådet
tfn. 020 610 100

Finlands miljöcentral

Mechelinggatan 34a, PB 140, 00251 Helsingfors
tfn. 020 610 123

Landsbygdsrådgivning

ProAgria Etelä-Karjala

Pormestarinkatu 6, PB 46, 53101 Villmanstrand
tfn. 020 747 2600

ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki
tfn. (06) 416 3111

ProAgria Farma

Artturinkatu 2, 20200 Åbo
tfn. 010 273 1500

ProAgria Häme

tfn. 020 747 3000

Kontoret i Tavastehus

Vanajantie 10 B, 13110 Tavastehus
tfn. 020 747 3000

Kontoret i Lahtis

Mariankatu 8, 15110 Lahtis
tfn. 020 747 3000

ProAgria Kainuu

Osmonkatu 9, 87100 Kajana
tfn. 044 320 1580

ProAgria Keski-Pohjanmaa

Ristirannankatu 1, 67100 Karleby
tfn. 020 747 3250

ProAgria Keski-Suomi

Kauppakatu 19, PB 112, 40101 Jyväskylä
tfn. 020 747 3300

ProAgria Kymenlaakso

Hovioikeudenkatu 16, 45100 Kouvola
tfn. 020 747 3434

ProAgria Lappi

Eteläranta 55, 96300 Rovaniemi
tfn. 020 747 2700

ProAgria Etelä-Savo

Mikonkatu 5, 50100 S:t Michel
tfn. 020 747 3550

ProAgria Oulu

Kauppurienkatu 23, PB 106, 90101 Uleåborg
tfn. (08) 316 8611

ProAgria Pirkanmaa

Näsilinnankatu 48, PB 97, 33101 Tammerfors
tfn. 020 747 2800

ProAgria Pohjois-Karjala

Koskikatu 11 C, PB 5, 80101 Joensuu
tfn. (013) 258 3311

ProAgria Pohjois-Savo

Puijonkatu 14, PB 1096, 70111 Kuopio
tfn. 020 747 3650

ProAgria Satakunta

Itsenäisyydenkatu 35 A, 28130 Björneborg
tfn. (02) 631 1600

ProAgria Uusimaa

Seutulantie 1, 04410 Järvenpää
tfn. 020 747 2500

ProAgria Keskusten Liitto

Urheilutie 6, PB 251, 01301 Vanda
tfn. 020 747 2400

ProAgria Finska Hushållningssällskapet

Tavastgatan 28, 20700 Åbo
tfn. (02) 469 0114

ProAgria Nylands Svenska Lantbrukssällskap

Elisabetsgatan 21 B 8, 00170 Helsingfors
tfn. (09) 1351 244

ProAgria Österbottens Svenska

Lantbrukssällskap
Handelsplanaden 16 D, 65100 Vasa
tfn. (06) 319 0200

ProAgria Svenska lantbrukssällskapens förbund

Elisabetsgatan 21 B 12, 00170 Helsingfors
tfn. (09) 135 1035

Denna broschyr har sammanställt i mars 2009.
Mera information ges av de myndigheter och organisationer som nämns på denna sida.

Utgivare: Landsbygdsverket

Text: Markku Puustinen, Jukka Jormola

Layout och ombrytning: Sauli Heikkilä, Pieni Huone Ab

Pärmbild: Maarit Puumala, Pauli Nieminen/Kuvaliiteri

Tryckning: Edita Prima Ab

LEADER-AKTIONSGRUPPERNA
www.landsbygd.fi